

Vajon pontosan 3 mm...?

Gondolatok a normairás középzónájának méretéről

A Grafológia folyóirat több alkalommal foglalkozott már a grafológiai méret-sztenderdekkel. Ezek az írások általában alapvető problémaként említik meg azt a körülményt, hogy az elmúlt évtizedekben oktatott normairások eltérő írásjellezői miatt egyértelmű grafológiai sztenderd nehezen alkotható meg.

A nemzeti sajátosságoknak megfelelően jelenleg általánosan az álló írásszabványokat szokás alapul venni. Legutóbb Gerendai Magdolna a lap 161-166. számaiban foglalkozott behatóan ezzel a témakörrel, ám vizsgálatai során a sztenderd középzóna-nagyság nem kapott megkülönböztetett figyelmet. Agárdi Tamás 1985-ben megjelent, korszaknyitó könyvében (Grafológiáról mindenkinek), a 123. oldalon így fogalmaz: „Az átlagos középbetű nagyságát három milliméter körül határozhatjuk meg, és ettől fölfelé, illetve lefelé beszélünk nagy, illetve kis írásról.” Ez a kérdés a grafológiában nyilvánvalóan kezdettől fogva jelen van, miután az írás nagyságának vizsgálatához elengedhetetlen valamilyen alapérték, amelyhez képest akár szabad szemmel is jól elvégezhető a viszonyítás. A háború előtti magyar szakirodalomban, a 30-as évek kezdetén Bíró József nem említi konkrét méretet, Soltész István könyvében (Emberismeret az írásból) viszont már találunk erre vonatkozó iránymutatást: „Általában normálisnak tartjuk az olyan írást, melynél a rövid betűk törzsvonalainak magassága 3 milliméter.” Dolch Erzsébet (A gyakorlati grafológia elvei) kitér arra, hogy német és francia grafológusok a 2 mm-nél alacsonyabb betűket tekintik kis írásnak, de nálunk ez a határérték 3 mm. Ugyancsak 3 mm-ről beszél Balázs Dezső és Hajnal Richárd (Ember, jellem, írás), valamint Románné Goldzieher Klára is (Ki vagy? Megmondja az írás).

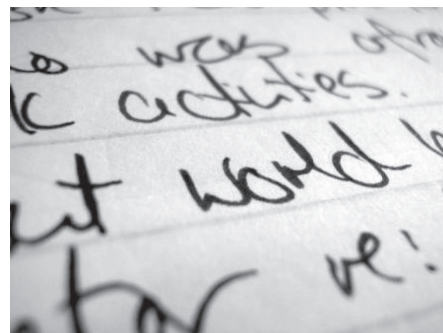
A külföldi szakirodalomban a múlt század elejéig visszamenően

találunk a betűnagyság értékére való hivatkozást. Rudolphine Poppée (1908) 2 mm-től lefelé kis írásról, 3 mm-től fölfelé nagy írásról beszél, ugyanezen határokat említi June E. Downey is (1919). Robert Saudek (1925) úgy fogalmaz, hogy általában mindenhol az 1/8 hüvelykes (3 milliméteres) magasságot tekintik normálisnak.

Az elmúlt húsz év szakirodalma nagyjából megegyezik ezen 3 mm körüli értékben, jöhetnek több szerző inkább intervallumról beszél. Z. Gánti Péter jegyzete 3-3,5 mm-t, W. Barna Erika (Beszél az írás) 2,5-3,5 mm-t említi, miközben hozzáfűzi, hogy a férfiak írásának átlagnagysága az alsó határhoz, a nőké pedig a felső határhoz közelít. Az új időszak első magyar grafológiai tankönyve, A mai magyar grafológia (1993) a középbetűk nagyságát és szélességét – hivatkozva a magyar iskolai tanításra – 3-3,5 mm-ben állapítja meg. A Grafodidakt tankönyve (A grafológia alaptankönyve 1., 2000) 2,5-3 mm-t ad meg sztenderdként; a Grafológiai Intézet legújabb könyve (Írásjegyek mérése és értelmezése, 2004) a középzóna sztenderdméretét a tanított írás szerint 3 mm-ben határozza meg. Fazekasné Visnyei Irma könyvében (Pedagógiai grafológia 1., 2005) az egyes normairások részleteire is kitér, és egyebek között megkülönbözteti a kezdetben (1. osztály) alkalmazott 4 mm-es vonalközt a későbbi 3 mm-estől (2. osztály).

Szabvány szerinti előírások

A magyar szabványok az 1950-es évekre visszamenőleg meglehetősen

pontosan tartalmazzák az iskolai füzetekre vonatkozó méreteket. Az előírások közül az általános iskola első, illetve második osztályában használt írófüzetek adatai lehetnek iránymutatók a grafológia számára, tekintettel arra, hogy a normakövető írástanítás erre az időszakra tehető. A későbbiekben (a 3. és 4. osztályban) ugyanis a lendületesség, az ütemesség, majd az egyéni formák kialakítása a követelmény, azaz lényegében a korábban megkövetelt norma egyéniesítése.

Az első és második osztályban használt írófüzetekre vonatkozó, jelenleg érvényben levő MSZE 5606:2006 jelű előszabvány lényegében meghagyta az uniós csatlakozást megelőzően érvényben lévő MSZ 5606-81 jelű szabvány előírásait. A füzetek vonalazása és egyéb méretdatai tekintetében a két szabvány azonos módon rendelkezik, a változás csupán annyi, hogy az új szabvány csak 32 lapos írófüzeteket ismer. Az első osztályos vonalas füzet (kereskedelmi jel: 14-32) V12 3/3 osztott sorvonalaazású, a másodikos füzet (kereskedelmi jel: 16-32) V10 3/3 osztott sorvonalaazású. A V12 3/3 jelű sorvonalaazás sorvonalköze 12 mm, amit egy 0,15 mm és egy 0,4 mm vastag vonal egymással egyenlő vonalközre oszt. A V10 3/3 jelű sorvonalaazás sorvonalköze 10 mm, amit egy 0,15 mm és egy 0,4 mm vastag vonal egymással egyenlő vonalközre oszt. Mindkét vonalaazás esetében a sorkezdő és sorzáró vonal vastagsága

0,15 mm. A 204×143 mm méretű, fejmargóval és oldalmargókkal ellátott füzetlapokon 14 sor (első osztály), illetve 17 sor (2. osztály) van, az oldalmargók által határolt tükör-szélesség 117 mm.

A sztenderd középzóna magasságának kiszámítása

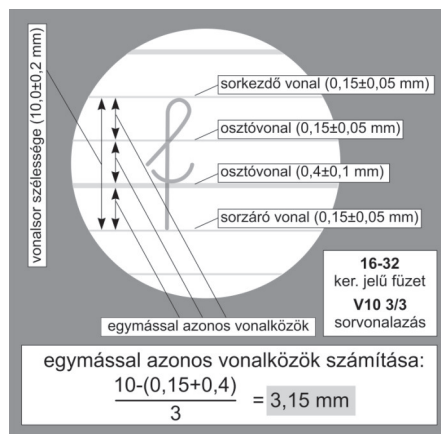
A szabvány adataiból pontosan meg lehet határozni az egymással azonos vonalközök méretét, amely a középzóna-sztenderd méretét adja a grafológiai elemzések számára. Ez első osztályos füzet esetében: $(12-0,15-0,4)/3 \approx 3,82 \text{ mm}$; második osztályos füzetnél: $(10-0,15-0,4)/3 = 3,15 \text{ mm}$ (lásd az ábrát).

Ha figyelembe vesszük azt, hogy a sztenderdméretnek begyakorlásának időszaka a 2. osztályban történik, akkor a középzóna sztenderd magasságát 3,15 mm-nek kell elfogadnunk. A teljes sztenderd betűmagasság azonban nem ennek a háromszorosa, hanem a sorkezdő és sorzáró vonal vonalköze, azaz **10 mm**. Amennyiben grafológiai elemzésünk során a mérések pontosságát fontosnak tartjuk, úgy ezt a viszonyítási alapul szolgáló sztenderdértékek esetében is célszerű figyelembe venni.

Urbán József

Irodalom

Rudolphine Poppée: Graphologie. Mit zahlreichen in den Text gedruckten Schriftproben, Verlagsbuchhandlung J. J. Weber, Leipzig, 1908, 25. oldal
 June E. Downey: Graphology and the Psychology of Handwriting, Warwick & York Inc., Baltimore, 1919, 40. oldal
 Robert Saudek: The Psychology of Handwriting, George Allen & Unwin, London, 1954 (first published in 1925), 63. oldal
 Soltész István: Emberismeret az írásból. II. kiadás, Magyar Könyvkiadó, Budapest, cca. 1932, 65-66. oldal
 Dolch Erzsébet: A gyakorlati grafológia elvei. Közlemények a Szegedi Ferenc József Tudományegyetem Pedagógiai-Lélektani Intézetéből, 7. sz., Szeged, 1936, 17. oldal
 Balázs Dezső - Hajnal Richárd: Ember, jellem, írás. Embermegismerés - írásértelmezés - lélektan. A karakterológia és grafológia elméleti és gyakorlati tankönyve, Novák Rudolf és Társa, Budapest, cca. 1936, 154. oldal

A V10 3/3 füzetvonalazás méretadatai az MSZE 5606:2006 szabvány szerint

Románé Goldzieher Klára: Ki vagy? Megmondja az írás. A grafológia kézikönyve, Béta Irodalmi Rt., Budapest, 1943, 117. oldal
 Ilse Scholz: Lehrganges für Graphologie. Erste Stufe, 19 Lektionen, Celle, cca. 1970, 38. oldal
 Csötörtök Csaba: Grafológia. Géppel írt könyv, cca. 1965, 49. old.
 Dr. Agárdi Tamás: Grafológiáról mindenkinek, Dr. Agárdi Tamás, Budapest, 1985, 123. oldal
 Csötörtök Csaba: Grafológia. Az írás-elemzés kézikönyve, Gondolat, Budapest, 1986, 48. old.
 Z. Gánti Péter előadása (1992. február 26.)
 W. Barna Erika: Beszél az írás, Édesvíz Kiadó, Budapest, 1993, 97. oldal
 Agárdi Tamás - Gulyás Jenő István szerk.: A mai magyar grafológia, Jegyzet a Grafológiai Intézet hallgatói számára, Grafológiai Intézet, Budapest, 1993, 147. oldal
 Dr. Agárdi Tamás - Dr. Szidnai László: A grafológia kézikönyve, Grafológiai Intézet, Budapest, 1998, 287. oldal
 F. Visnyei Irma - Gulyás Jenő István - Katona Ágnes - V. Vékony Györgyi. A grafológia alaptankönyve 1., Grafodidakt, Budapest, 2000, 253 old.
 Hamperger Anita: Írásjegyek mérése és értelmezése, Grafológiai Intézet, 2004, 93. oldal
 Fazekasné Visnyei Irma: Pedagógiai grafológia 1. Alapismeretek, regioGrafo, Komló, 2005, 45. old.
 Magyar Népköztársasági Országos Szabvány MSZ 5606-81, Füzet, 8 oldal
 Magyar Előszabvány MSZE 5606:2006, Iskolai füzetek, spirálfüzetek, írólapok, rajzlapok, 15 old.

Programok 2011

Helyszín: Budapest XII.,
Böszörményi út 24/B

2011. január 28-án, pénteken 17 órától: Grafo-Pszicho-Fórum. A grafológia régen és ma. Múlt és jelen. Grafo-archívumok és a jövő grafológusai (végzős hallgatók szakdolgozatai, konzulensei).

2011. február 26-án, szombaton 18 órától: a Grafo-családok farsangi zenés programja, „szakmai vetélkedője”, magyar-görög kör-tánca. Grafo-családos BetűBál, Pszicho-Grafo hagyományörző szakmai program. Vendégünk meglepetés. (Vagy mégse?) Ki MÍT Tud?

2011. március 25-én, pénteken 17 órától: Grafo-Pszicho Fórum. A magyar klasszikus grafológia a szuiciditásról. Dr. Hajnal Richárd: Az utolsó üzenet. Grafo-archívum 2 rész. A kerekasztal-beszélgetésre meghívjuk szakte-kintélyeinket; a témához illeszke-dő szakdolgozók, előadók jelent-kezését is várjuk 2011. március 1-ig, a MÍT központi irodájában: 1011 Budapest, Bem rakpart 15.

*

2011. április 30-án, szombaton tavaszi Grafo-Szeged és MÍT közgyűlés. Helyszín: Szeged Ju-hász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar, 6701 Szeged, Boldogasz-szony sugárút 6. Téma: pszicho-lógia-pedagógia a grafológia tük-rében. Marunák Mária: A grafoló-gia alkalmazása a korszerű tanu-lásszervezési folyamatokban: pe-dagógiai grafo-gramok; Bono és Gregorc modellek. (További elő-adások szervezése folyamatban.)